До
Доц. д-р Атанас Славов
Министър на правосъдието

На вниманието на:
Любомир Талев – директор на дирекция
„Съвет по законодателство“
Светла Стойкова - държавен експерт в дирекция
„Съвет по законодателство“
Елена Генчева - главен експерт в дирекция
„Съвет по законодателство“

Относно: Проект на Закон за допълнение на Търговския закон

Уважаеми господин министър,

Във връзка с открита на 28.12.2023 г. обществена консултация за обществено обсъждане на Проект на Закон за допълнение на Търговския закон, приложено представяме на Вашето внимание в указания срок становище и предложения по текстовете на проекта, изготвени от дружествата от **Групата Електрохолд**.
Принципно подкрепяме необходимостта да се създаде процедура за ускорена ликвидация на юридически лица, но считаме, че конкретните критерии, изброени в проекта за нов член 274а от Търговския закон /ТЗ/, следва да се прецизират, тъй като не отговарят на мотивите на самия законопроект, на правната същност и базови цели на производствата по ликвидация и несъстоятелност, на действителната практика и профил на задлъжнялост на не малко търговски дружества с минимален капитал, както и на интересите на обществото.

1. В мотивите на законопроекта правилно е отчетено, че ликвидацията представлява производство, което приключва след удовлетворяване на кредиторите, когато са уредени всички задължения – чл. 273, ал. 1 от ТЗ, в същата насока са и чл. 268, ал. 1, изр. 1 от ТЗ, чл. 271 от ТЗ, чл. 272 от ТЗ. По смисъла на чл. 607а и чл. 608, чл. 611, ал. 3 от ТЗ, вр. с чл. 272а от ТЗ, когато едно дружеството, вкл. такова в ликвидация не може да удовлетвори кредиторите си, представляващият, т.е. ликвидаторът би следвало да започне процедура по несъстоятелност, като държавна такса предварително не се събира. Т.е. базовата логика на тези две процедури е да се прилагат при различни фактически предпоставки: в случай, че търговското дружество може да изпълни задълженията си и се желае прекратяването му, това да се прави по реда на производството по ликвидация, а в случай, че не могат да изпълнят задълженията си /или поне тези, които са установени по съдебен ред/ – да бъдат прекратени след процедура по несъстоятелност, с последиците от това за лицата, които са ги управлявали /чл. 21, ал. 3, чл. 57, т. 4, чл. 141, ал. 8, чл. 234, ал. 2 от ТЗ и аналогични, да не говорим за наказателната отговорност/.

Дружествата, които представляваме („Електрохолд Продажби” ЕАД, „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД и „Електрохолд Трейд“ ЕАД), както е обществено известно, са лицензианти на дейности по Закона на енергетиката /ЗЕ/[1] и имаме над два милиона клиенти. След 2009 г. /изменението на чл. 117, ал. 1 от ТЗ, ДВ, бр. 82 от 2009 г./, когато прагът на минимален капитал за дружество с ограничена отговорност беше намален на два лева, се зароди един „феномен“ – на регистриране на десетки дружества с ограничена отговорност, които нямат персонал /освен управителя/, не са регистрирани по ЗДДС, генерират приходи, като в същото време не посрещат задълженията си /вкл. такива за електрическа енергия и мрежови услуги за достъп и пренос на електрическа енергия/. Такива длъжници в определен момент, дори и при установено по съдебен ред вземане и изпълнително производство,

[1] „Електрохолд Продажби“ ЕАД е дружество, притежаващо Лицензия за обществено снабдяване с електрическа енергия № Л-135-11/29.11.2006 г. издадена от КЕВР. Дружеството е „краен снабдител“ по смисъла на §1, т.28а, б.“а“ от ДР на ЗЕ. Както и Лицензия за доставчик от последна инстанция №Л-409-17/01.07.20013 г.
„Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, с Лицензия с рег. Л-135-07 от 13.08.04 г. за дейността по разпределение на електрическа енергия, е собственик на разпределителната мрежа на съответната обособена територия /информацията е публична - на страницата на КЕВР/.

обявяват ликвидация, като в отчетите си не посочват задължения. За да не бъдем голословни, под черта посочваме 30 такива дружества, срещу които и в момента имаме образувани изпълнителни производства[2].

Непротиворечива и ясна е практиката на съдилищата ни за това, че поне установени по съдебен ред задължения, дават качество на взискателя на „известен“ по смисъла на чл. 267, изр. 2 от ТЗ за ликвидатора кредитор, като дори ликвидаторът има задължение да уведоми изрично такива кредитори – така напр. *Решение № 5 от 01.06.2017 г. по т. д. № 3674/2015 г., Т. К., I Т. О. на ВКС, Решение № 45 от 16.07.2012 г. по т. д. № 4/2011 г., Т. К., I Т. О. на ВКС* и др. За "известни" се приемат всички кредитори, чиито вземания са безспорни, вкл. "за които ликвидаторите обективно са могли да узнаят /напр. от разменена търговска кореспонденция, влезли в сила съдебни и арбитражни решения/, независимо от неотразяването им в търговските книги и др.“

Някои ликвидатори именно на такива дружества с минимален капитал, не само не изпълняват безспорните си задължения, но често посочват непълна информацията за такива задължения в обявените финансови отчети и се стремят всячески да избегнат получаването на уведомления за задълженията от кредиторите си, като не ги изпълняват дори и когато бъдат уведомени. Не изпълняват, разбира се, и задължението си да влагат дължимите суми в банка. При действащия ТЗ, обаче, дори и след изтичането на инструктивния срок за уведомяване на ликвидатора за задълженията, такива ликвидатори не успяват да приключат ликвидацията и да заличат дружествата, което отговаря, както посочихме, на базисния принцип, че предпоставка за това е кредиторите да са удовлетворени. Приключване на ликвидация без изплащане на тези задължения е недействително.

Обсъжданият законопроект, който защитава само задълженията към държавата и общините, би им дал възможност да приключат производството по ликвидация без да заплатят задълженията си, което пряко ощетява имуществото на добросъвестните им кредитори, различни от държавата и общините. Обстоятелството /по данни от мотивите/, че ликвидацията по над 8 000 производства продължава повече от 5 години, в голям брой случаи се дължи на поведението на ликвидаторите и факта, че дружествата са на практика неплатежоспособни, но не преминават към производство по несъстоятелност, а не на административни пречки. Това е системен проблем, който има съвсем различни корени и не следва да се разрешава с „опрощаване“ на задълженията на такива чрез някакво бързо производство. С това се нарушават базисни права на добросъвестните участници в търговските правоотношения, които са изпълнявали договорите си, а срещу това не са получили насрещна престация.

2. При изложеното накратко, частта от мотивите на законопроекта, според която „се предполага“, че дружества, които не са регистрирани по ЗДДС, нямат публични задължения, нямат персонал и официално декларирана дейност, нямали и задължения, не отговаря на действителността[3]. Доводът може да е основателен за по-тясна категория търговски дружества, за които, е възможно да са „новостартирали“, но в случай че това е идеята на закона, то и текстът следва да се прецизира, напр. в насока, че

---

[2] „ЮНИК ФИНАНС“ ЕООД, ЕИК: 202738192, „ВАЛЕНТИНА КЪЛЕКШЪН“ ЕООД, ЕИК: 202738114, „ДЖИ КЕЙ ЛИМИТИД“ ЕООД, ЕИК: 202741605, „ЕН ПИ АЙ КЕПИТЪЛ“ ЕООД, ЕИК: 202742835, „ВАЙС СЪРВИСИС“ ЕООД, ЕИК: 202746805, „М ВЕНЧЪРС“ ЕООД, ЕИК: 202746698, „БОРО БЪКС“ ЕООД, ЕИК: 202747177, „ЕН ЕН РИКАВЪРИ“ ЕООД, ЕИК: 202751745, „РОС ВЕНДИНГ“ ЕООД, ЕИК: 202753283, „ЕЪРОУ “ ЕООД, ЕИК: 203004422, „ВАЙСЕ ТАУБЕ “ЕООД, ЕИК: 203002898, „ГОЛДЕН ЛЕО “ ЕООД, ЕИК: 203004223, „ВУЛПЕКУЛА“ ЕООД, ЕИК: 203004223, „ИГНИС ВВ“ ЕООД, ЕИК: 203005182, „ЗЕНИТ КЪМПАНИ“ ЕООД, ЕИК: 203004461, „УНИКОРНИО“ ЕООД, ЕИК: 203004080, „ЕКСТРА КЪМПАНИ“ ЕООД, ЕИК: 203004408, „МАРГАРИТА ГАРДЪН“ ЕООД, ЕИК: 203006010, , „УАН РОУЗ“ ЕООД, ЕИК: 203004041, „ХЕАСИНТ“ ЕООД, ЕИК: 203004059, „БИ ПРИВИЛИДЖ“ ЕООД, ЕИК: 201737934; ДЕЯНОВИ ЕООД, ЕИК 114624459, ЕТЕРНА АД, ЕИК 114077602, М + Н ЕООД, ЕИК 110037222, РПК НАРКООП, ЕИК 142487, КООПЕРАЦИЯ СПАСЕНИЕ, ЕИК 821111710, ДАНИМ ЕООД, ЕИК 816072482, МВ И КО ЕООД, ЕИК 106593149, КАСТРО ЕООД, ЕИК 105583554, МТЖ ИНВЕСТ ЕООД, ЕИК 131401394, БАЛКАН-МЕНИДЖМЪНТ ГРУП ЕАД, ЕИК 131084435, АННА 91 ЕООД, ЕИК 114688255, ПК"САМОПОМОЩ", ЕИК 744433, АКМ 04 ООД, ЕИК 124637152, СИВЕН ООД, 101519383, ИДЕАЛ ПАЙП ЕООД, ЕИК 113556012, ОРБИ ИНЖЕНЕРИНГ ЕООД, ЕИК 121153922.

[3] От мотивите на вносителите: „В България се създават между 30 000 и 50 000 нови юридически лица на година, ликвидирайки едва около 1 000. Над 90% от **новостартиралите** компании се провалят още в началните стъпки, като повечето от тях никога не са имали дейност, не са назначавали работници и служители, и не са били регистрирани по Закона за данък върху добавената стойност. Предполага се, че такива дружества нямат задължения и имущество, което да изисква продължителни процедури за осребряване, удовлетворяване на кредитори и разпределение на остатъка между съдружниците или акционерите.“

производството може да се приложи за дружества, регистрирани преди не повече от 24 месеца и които съответно не са имали дейност, персонал, публични задължения през последните 12 месеца.

В случай, че това ограничение не се възприеме, то по съображенията, изложени по-горе, които допълваме и в тази точка, от приложното поле за ускорена ликвидация следва да се изключат поне дружествата, които са длъжници по висящи изпълнителни производства.

Поради това **предлагаме следната редакция на чл. 274а, ал. 1, т. 5 от ТЗ:**
„Чл. 274а. (1) Бързо производство по ликвидация на прекратено търговско дружество може да се проведе по решение на общото събрание на дружеството с ограничена отговорност и акционерното дружество, а за останалите търговски дружества – по единодушно решение на неограничено отговорните съдружници, когато дружеството:
…
*5. **няма неприключило изпълнително производство по ГПК**, както и неприключило производство по установяване на данъчни задължения и задължения за задължителни осигурителни вноски, по което страна е Националната агенция за приходите.“*

Противното би нарушило базисни принципи на процеса – правото на принудително изпълнение, както и на Европейското право – за неприкосновеност на частната собственост. Доколкото при действащата нормативна рамка имаме пълното право да очакваме плащане, след като дружествата са обявени в ликвидация /т.е. би трябвало да имат имущество за посрещане на задълженията си/, а не в несъстоятелност.
Следва да се отчетат и принципите на правната сигурност в оборота и защита на оправданите правни очаквания, които се защитават както от Конституцията на Република България и основни начала на облигацията, така и от Хартата на основните права на Европейския съюз, която съдържа универсални права, съответстващи и на тези, гарантирани от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и чл. 1 от Допълнителния протокол към нея.

Според постоянната практика на Съда на ЕС, принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания, които представляват общ принцип на общностното право, трябва да се спазват от институциите на Европейския съюз, но също така и от държавите членки при упражняване на правомощията, предоставени им от директивите на Съюза (решение по делата Gemeente Leusden и Holin Groep, C-487/01 и C-7/02, EU:C:2004:263, т. 57, решение по дело „Goed Wonen“, C-376/02, EU:C:2005:251, т. 32, решение по дело Elmeka NE, C-181/04 – C-183/04, EU:C:2006:563, т. 31, решение по дело Salomie и Oltean, C-183/14, т. 30, Дело 169/80 ECLI:EU:C:1981:171 Gondrand et Garancini, Решение от 09.07.1981 г.; Съединени дела 205 до 215/82 Deutsche Milchkontor ECLI:EU:C:1997:196, Решение от 21.07.1983 г.; Дело C-110/03 ECLI:EU:C:2005:223, Белгия срещу Комисията Решение от 14.04.2003 г.; Дело C-158/06 ECLI:EU:C:2007:370, Rom projecten Решение от 21.06.2007 г.).

3. В т. 4 от ал. 1 на предвидения нов чл. 274а на ТЗ са защитени само вземанията на „държавата и общините“.

При изложеното е очевидно неравноправното третиране на държавата и общините в сравнение с останалите стопански субекти. Когато става въпрос за вменяване на задължения, дружествата, които представляваме, както и някои други субекти, които осъществяват дейност в обществен интерес, са включени сред субектите с особен административен статут – по Закона за администрацията, вр. с §1, т. 3 и т.4 от ДР на Закона за администрацията[4] и в Закона за електронното управление (както и в много други нормативни актове, с които са им вменени допълнителни задължения, извън тези, които са обичайни за по-голямата част от юридическите лица в България). Но когато става въпрос за имуществото, с което осъществяват тази дейност, не само нямат специфични права, но според обсъждания законопроект ще се допусне ощетяването им. Това, в крайна сметка не е в интерес на

[4] 3. "Обществени услуги" са образователни, здравни, водоснабдителни, канализационни, топло-снабдителни, **електроснабдителни,** газоснабдителни, телекомуникационни, пощенски или други подобни услуги, предоставени за задоволяване на обществени потребности, включително като търговска дейност, по повод на чието предоставяне могат да се извършват административни услуги.
4. "Организация, предоставяща обществени услуги" е всяка организация, независимо от правната форма на учредяването ѝ, която предоставя една или повече от услугите по т. 3."

обществото, тъй като все още разходите за редица мрежови услуги и някои компоненти от цената на електрическата енергия се преразпределят върху всички клиенти.

Поради това **предлагаме следната редакция на чл. 274а, ал. 1, т. 4 от ТЗ:**
„Чл. 274а. (1) Бързо производство по ликвидация на прекратено търговско дружество може да се проведе по решение на общото събрание на дружеството с ограничена отговорност и акционерното дружество, а за останалите търговски дружества – по единодушно решение на неограничено отговорните съдружници, когато дружеството:
…
*4. няма непогасени задължения към държавата, общините **и към организации, осъществяващи обществени услуги по §1, т.4 от ДР на Закона за администрацията**;“*

Може да се посочи, че според горецитираното решение № 5 от 01.06.2017 г. по т. д. № 3674/2015 г., Т. К., I Т. О. на ВКС, споделяно от редица други съдебни състави, за известни на ликвидатора, се считат дори и вземанията в случаите на "съществуващо между страните правоотношение, предполагащо възмездност, но незнание на длъжника относно конкретното вземане на това основание /напр. задължения към енергоснабдителни дружества, топлофикация, В и К - от търговските си книги длъжникът е в известност какво е плащал /".
Нарушава се и принципа на равенство на страните пред Закона, както и редица европейски директиви, свързани с гарантираните средства за поддръжка на електроснабдителните мрежи – напр. Директива 2005/89/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 януари 2006 година относно мерки за гарантиране сигурност на доставките на електрическа енергия и инфраструктурните инвестиции и др.

4. Може да се отбележи, че втората цел на законопроекта, касаеща дейността на ликвидаторите по уведомяване на НАП, ТД на НАП и ТП на НОИ, намаляване на заявленията за вписване на различни обстоятелства и така нареченото „обслужване на едно гише“ е несъмнено положителна.

Надяваме се направените от нас предложения и коментари да бъдат разгледани и взети под внимание в рамките на процедурата по обсъждане и при приемането на окончателното решение за одобряване на допълненията на Търговският закон.

ZORNITSA KRASIMIROVA GENOVA-POPOVA
Digitally signed by ZORNITSA KRASIMIROVA GENOVA-POPOVA
Date: 2024.01.16 15:41:15 +02'00'

С уважение,
Зорница Генова
Управител
„Електрохолд България” ЕООД